

КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ КРИЗИ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра ЕП

У світовій практиці під контролем розуміють будь-яку процедуру, яка сприяє зменшенню схильності до ризику. Поняття «контроль» передбачає неоднозначне трактування: контроль як один із головних принципів управління, контроль як стадія процесу (циклу) управління і, нарешті, контроль як функція управління. Це пояснюється тим, що кожен виробничий цикл або соціальний процес відрізняється певними характеристиками та вимагає управлінського впливу, що забезпечує досягнення мети, визначеної заздалегідь. Для цього орган, що відпрацьовує управлінські впливи, повинен знати про їх необхідність та мати деякі конкретні вихідні характеристики, які можуть бути корисними для підготовки впливу.

В умовах економічної кризи обґрунтованість та дієвість управлінських рішень залежить від внутрішнього контролю (ВК), який виконує роль спеціального механізму «спостереження» на підприємстві. Щодо поняття внутрішнього контролю, то найбільш повним є визначення, на нашу думку, запропоноване Т.В. Ковтун: «внутрішній контроль – це процес, спрямований на досягнення стратегічних довгострокових цілей компанії, що і є результатом дій керівництва з планування, організації, моніторингу діяльності компанії в цілому та її окремих підрозділів». Потрібно розуміти, що мета впровадження і підтримки на належному рівні ефективного ВК підприємства повинна: відповідати «концепції діючого підприємства», конкретним питанням стратегічного управління, які змінюються під впливом факторів зовнішнього середовища. В процесі подальшого дослідження системи контролю слід враховувати склад і структуру зовнішнього середовища, яка впливає на формування ВК підприємства. У зв'язку з цим виникає необхідність у формуванні концептуальної моделі ВК підприємства та постійної її адаптації до мінливих умов її зовнішнього оточення, що є важливим стратегічним завданням сьогодення. Характеристика структури ВК включає в себе методика і процедури трьох основних категорій, які розробляє і використовує керівництво, щоб забезпечити достатню гарантію відповідності завданням контролю. Їх називають елементами ВК: середовище контролю; облікова система; контрольні моменти (процедури).

Отже, функціонування системи внутрішнього контролю має зводити до мінімуму ризику діяльності підприємства. А внутрішній контроль є одним із важливих факторів, що визначає ефективність діяльності суб'єктів господарювання. Також, необхідність посилення сталого розвитку внутрішнього контролю на різних рівнях управління сучасним підприємством в кризових умовах економіки, викликана посиленням конкурентної боротьби та зростанням кількості проблемних підприємств, що пов'язані не лише із загальною макроекономічною нестабільністю, а й з дією негативних факторів, які виникають внаслідок ризикованої господарської політики, відсутності стратегічного планування, некваліфікованого управління. Тому, система внутрішнього контролю забезпечує реалізацію місії і мети створення підприємства, збереження власності, суттєво впливає на виявлення та мобілізацію наявних резервів виробництва, сприяє підвищенню ефективності та якості роботи, посиленню економії, виявленню причин та умов, які сприяли виникненню шахрайства, нестач та здійсненню крадіжок.